

Podstata sociální reformy ve vztahu ke stupni závislosti a dalším dávkám

MUDr. J. Wernerová

MPSV

18.5.2011

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Cíle reformy pro rok 2012

Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovalo návrhy změn, které by měly z velké většiny nabýt účinnost od 1. ledna 2012.

Cíle reformy:

- jednotné výplatní místo dávek,
- změna posuzování zdravotního stavu pro účely PnP,
- snížení počtu vyplácených dávek jejich agregací do větších celků,
- zefektivnění práce orgánů státní správy,
- úspory prostředků ze státního rozpočtu na administrativu,
- snížení administrativní zátěže pro uživatele služeb

Pilíře reformy v roce 2012

I. Sjednocení výplaty nepojistných dávek;

II. Změny v oblasti péče a zabezpečení zdravotně postižených osob- úprava poskytování PnP a dalších dávek

➤PnP

➤příspěvek na mobilitu

➤příspěvek na zvláštní pomůcky

připravuje se

➤zákon o koordinované rehabilitaci a

➤zákon o dlouhodobé péči

Přechod kompetence v řízení o soc. dávky

- I. stupeň řízení - krajská pobočka ÚP a pobočka ÚP pro hlavní město Prahu – podání žádosti u místní pobočky, vyřízení žádosti a rozhodování
 - kompetenci k posuzování zdrav. stavu bude mít OSSZ- lékař

- II. stupeň řízení - Ministerstvo – rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí
 - kompetenci k posuzování zdrav. stavu bude mít PK MPSV

Novela zákona o sociálních službách

- Příspěvek na péči („PnP“)- úprava posudkových kritérií
- Příspěvek se poskytuje osobám, závislým na pomoci jiné fyzické osoby.
- Nárok má osoba, která z důvodu „dnzs“ potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání **základních životních potřeb** v rozsahu stanoveném stupněm závislosti, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká **nebo asistent sociální péče** nebo poskytovatel SS, dětský domov, spec. lůžkové zařízení hospic. typu.

Stupeň závislosti

- Stávající stav- lékaři soc. zabezpečení posuzují
- 18 úkonů péče o vlastní osobu
- 18 úkonů soběstačnosti
- 129 činností
- Čtyři stupně závislosti I - IV
- Dvě věkové kategorie: 1-18, starší 18 let věku

Stupeň závislosti principy nového řešení

- Zachování čtyřstupňového systému PnP
- Agregace úkonů do vyšších celků základních životních potřeb-
- Ucelenost přístupů - hodnocení funkčních schopností, aktivit a participací dle MKF/ICF, opora v ADL (activities of daily living)
- Víceúčelové využití posudku
- Snížení administrativní náročnosti posudku a tím vytvoření prostoru pro jednání LPS s posuzovaným

Přínos pro klienty

- Snížení administrativní zátěže
- Snížení počtu potřebných vyšetření
- Snížení potřeby počtu podávaných posudků
- Víceúčelové využití posudku o SZ i pro dávky mobility
- Nedojde k „přeposuzování“ SZ stávajících poživatelů PnP

Základní životní potřeby

- mobilita
- orientace
- komunikace
- stravování
- oblékání a obouvání
- tělesná hygiena
- výkon fyziologické potřeby
- péče o zdraví
- osobní aktivity
- péče o domácnost... nehodnotí se u osob do 18 roku

Nemoci, zdravotní postižení a MKF/ICF dle SZO

MKF/ICF:

- Poskytuje popis situací z pohledu funkčních schopností jedince a jejich omezení
- Kontinuální a jednotné hodnocení, jednotný jazyk
- **Prostředek při popisování zdrav. stavu/ zdravot. postižení**
- **Klinická pomůcka- pro srovnání efektivity léčebných postupů, rhb, diagnostika funkcí, plánování intervence**
- **Pomůcka pro měření kvality života**
- **Statistická pomůcka pro účely plánování ve zdravotnických systémech a v sociálním zabezpečení**
- Pro potřeby odstraňování architektonických bariér

Základní rozdíly MKN a MKF

MKN- představuje biologicko-lékařský model, klasifikuje zdravotní stav (nemoc, úraz, patologické jevy) pomocí diagnóz, příčin, umí popsat lokalizaci procesu

MKF – poskytuje popis situací z pohledu funkčních schopností a jejich omezení, popisuje a klasifikuje **situace jedince v konfrontaci s různými životními situacemi a prostředím**

Základní životní potřeby princip agregace

- a) **mobilita** – nyní úkony chůze, vstávání, změna poloh těla, sezení, stání, přemísťování -1. h, i, j, k, l,m
- b) **orientace** – nyní úkony v přirozeném i mimo přirozené prostředí - 1.p, 2. b
- c) **komunikace** –nyní úkon komunikace -2.a

Základní životní potřeby princip agregace

- d) **stravování** – nyní úkony příprava stravy, porcování, přijímání stravy a pití - 1.a, b, c
- e) **oblékání a obouvání** - nyní úkony výběr oblečení, oblékání- 1. n,o
- f) **tělesná hygiena** – nyní úkony mytí, koupání, péče o ústa, vlasy, nehty - 1.d, e, f
- g) **výkon fyziologické potřeby** – nyní úkon fyziologické potřeby - 1. g
- h) **péče o zdraví** - nyní úkony provedení si ošetření, dodržování léčebného režimu - 1. q, r

Základní životní potřeby princip agregace

i) **osobní aktivity** – nyní úkony obstarání osobních věcí, uspořádání času, zapojení do aktivit odpovídajících věku a sociálnímu postavení- 2. d, e, f

j) **péče o domácnost** - nyní úkony nakládání s penězi, nakupování, vaření, mytí nádobí, úklid, přepírání prádla, péče o prádlo, o lůžko, obsluha spotřebičů, manipulace s kohouty, zámky, udržování pořádku, další činnosti v domácnosti – 2.c,g, h, i,j, k,l,m, n,o,p,q,r

Základní životní potřeby princip agregace dle MKF/ICF -Aktivity a participace

- a) mobilita – kapitola 4, pohyblivost, chůze, kódy d 450, 460**
- b) orientace – kap. 1, učení a aplikace znalostí , d 110-129**
- c) komunikace – kap. 3, komunikace, d 310-360**
- d) stravování – kap. 5, péče o sebe, jídlo a pití, d 550-560**
- e) oblékání a obouvání - kap. 5, péče o sebe, d 540**
- f) tělesná hygiena – kap. 5, péče o sebe, d 510-520**

Pokračování

- g) výkon fyziologické potřeby – kap. 5, péče o sebe, d530**
- h) péče o zdraví – kap. 5, péče o sebe, d 570, kap. 2, všeobecné úkoly , d 230**
- i) osobní aktivity - kap. 8, hlavní oblasti života, d 810, kap. 9, život komunitní a občanský, d 910, 920**
- j) péče o domácnost- kap. 6, život v domácnosti, d 630,640**

Principy posuzování stupně závislosti

- Objektivizace zdravotního stavu – nálezy ošetřujících lékařů
- Sociální šetření
- Zjištění potřeb fyzické osoby
- Výsledky vlastního vyšetření posuzujícího lékaře

- Zjištění dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu
- Zhodnocení funkčního dopadu DNZS na schopnost zvládat základní životní potřeby
- Prokázání příčinné souvislosti DNZS s poruchou funkčních schopností a neschopností/závislostí v základní životní potřebě

Principy posuzování stupně závislosti

- Neschopnost zvládat základní životní potřeby,
- Princip hodnocení funkčních schopností s facilitujícími prostředky
- Dvě věkové skupiny 1-18, nad 18 let věku
- U dětí hodnocení potřeby mimořádné péče
- Princip přijatelného standardu
- Čtyři stupně závislosti
- Nové vymezení SZ podle počtu neschopností zvládat základní životní potřeby

Návrh nové právní úpravy novela zákona o sociálních službách

- DNZS

V § 3 písmeno c) zní:

- c) dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než jeden rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládnutí základních životních potřeb.

Osoba do 18 let se považuje za závislou, jestliže z důvodu dnzs

SZ I- lehká závislost	není schopna zvládat 3 základní ŽP
SZ II- středně těžká závislost	není schopna zvládat 4-5 základních ŽP
SZ III- těžká závislost	není schopna zvládat 6-7 základních ŽP
SZ IV- úplná závislost	není schopna zvládat 8 a více základních ŽP
a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.	

Osoba starší 18 let se považuje za závislou, jestliže z důvodu dnzs

SZ I- lehká závislost	není schopna zvládat 3-4 základní ŽP
SZ II- středně těžká závislost	není schopna zvládat 5-6 základních ŽP
SZ III- těžká závislost	není schopna zvládat 7-8 základních ŽP
SZ IV- úplná závislost	není schopna zvládat 9-10 základních ŽP
a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyz. osoby.	

Posuzování SZ

Schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odstavci 1 písm. h) se hodnotí ve vztahu ke **konkrétnímu zdravotnímu postižení** a režimu stanovenému ošetřujícím lékařem.

Schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odstavci 1 písm. j) **péče o domácnost** se nehodnotí u osob do 18 let věku.

Posuzování SZ

příčinná souvislost, facilitující prostředky

- Pro uznání závislosti musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu.
- Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných **pomůcek**, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.

Posuzování SZ a děti

U osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku.

Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje.

Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.

Změna způsobu výplaty a její principy

- výplata prostřednictvím „karty sociálních systémů“,
- „karta sociálních systémů“ bude také osvědčovat stupeň přiznaného PnP a bude **náhrada průkazu MV**
- příspěvek se bude vyplácet měsíčně v české měně,
- přechodné ustanovení pro vydání karet a výplatu.

Průkaz pro zdravotně postižené

označení	posouzení	
TP	PnP I	
ZTP	PnP II	
ZTP/P	PnP III, IV	

Dávky pro osoby se zdravotním postižením

Návrh zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů

- příspěvek na mobilitu
- příspěvek na zvláštní pomůcky

1. Příspěvek na mobilitu

- Nárok má osoby starší 1 roku, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility a orientace a *opakovaně se dopravuje několikrát v měsíci*
 - 400 Kč
 - 200 Kč...byl- li přiznán příspěvek na pořízení motorového vozidla (*po dobu 60 měsíců*)
 - *nový návrh 700 Kč pro držitele TZP/P, 400 Kč pro držitele ZTP*
- životní potřeby se posuzují podle Z o SS stejně jako u PnP
- buď osoba má PnP (byla posouzena)- pak se vyjde z posudku, nebo ne a ÚP požádá pouze o posouzení dvou živ. potřeb (soc. šetření se neprovádí)

2. Příspěvek na zvláštní pomůcky

nároková (dosud fakultativní) dávka,
osoba trpící

- těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí,
- těžkým sluchovým postižením,
- těžkým zrakovým postižením
- a její zdrav. stav nevyklučuje přiznání příspěvku
- nebo trpí těžkou nebo hlubokou ment. retardací pro účely příspěvku na pořízení mot. vozidla

Zvláštní pomůcky

Návrh vyhlášky

1. Pomůcky určené osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí

- **motorové vozidlo**
- **úprava automobilu** (např. ruční ovládání, usnadňování nastupování, speciální dětské zadržní systémy – nikoli běžná autosedačka)
- speciálně upravený osobní počítač, resp. uzpůsobená klávesnice, myš, speciální programové vybavení
- schodolez
- nájezdové lyžiny/ přenosná rampa
- **úprava bytu**
- stropní zvedací systém

2. Pomůcky určené pro těžce sluchově postižené osoby

- signalizace bytového/ domovního zvonku
- signalizace pláče dítěte
- individuální indukční smyčka
- indikátor hlásek pro nácvik v rodině
- TV/audio bezdrátové systémy s infra nebo radiovým přenosem
- bezdrátové zařízení pro přenos zvuku/bezdrátové zařízení se zesilovačem pro přenos zvuku
- psací telefon/telefonní zesilovač

3. Návrh- pomůcky určené pro těžce zrakově postižené osoby

vodící pes

slepecký psací stroj/ DYMO kleště

elektronická orientační pomůcka pro nevidomé a hluchoslepé

elektronická komunikační pomůcka pro nevidomé a hluchoslepé

diktafon

indikátor barev pro nevidomé

měřicí přístroje pro domácnost s hlasovým nebo hmatovým výstupem

kalkulátor s hlasovým výstupem

kamerová zvětšovací lupa

digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem

digitální zápisník pro zrakově postižené s hlasovým výstupem nebo braillový displej

digitální zvětšovací lupa

braillový displej pro nevidomé

speciální programové vybavení pro zrakově postižené

tiskárna reliéfních znaků pro nevidomé

Nárok má osoba starší

- 1 roku věku s výj.
- příspěvek na pořízení motorového vozidla nebo na úpravu bytu- od 3 let věku,
- příspěvku na pořízení vodícího psa- od 15 let věku

Návrh věcného řešení zdravotních postižení, která odůvodňují poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcky

1. Za těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí se považuje:

- a) anatomická ztráta obou dolních končetin v bércích a výše,
- b) funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
- c) anatomická ztráta podstatných částí jedné horní a jedné dolní končetiny v předloktí a výše a v bérci a výše,
- d) funkční ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
- e) ankylóza obou kyčelních kloubů nebo obou kolenních kloubů nebo podstatné omezení hybnosti obou kyčelních nebo kolenních kloubů pro těžké kontraktury v okolí,
- f) ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin,
- g) těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina,
- h) disproporční poruchy růstu provázené deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška postiženého po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm,
- i) anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně s krátkým pahýlem bez možnosti oprotézování nebo exatrikulace v kyčelním kloubu,
- j) anatomická nebo funkční ztráta končetiny,
- k) anatomická nebo funkční ztráta obou horních končetin.

2. Za těžké zrakové postižení se považuje:

- a) úplná nevidomost obou očí, ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí,
- b) praktická nevidomost obou očí, zraková ostrost s optimální korekcí v intervalu $1/60$ (0,02) - světlocit s jistou projekcí nebo omezení zorného pole do 5 -10 stupňů od bodu fixace, bez omezení zrakové ostrosti,
- c) těžká slabozrakost obou očí, zraková ostrost s optimální korekcí v intervalu $3/60$ (0,05) - lepší než $1/60$ (0,02),
- d) ztráta jednoho oka nebo ztráta visu jednoho oka se závažnější poruchou zrakových funkcí na druhém oku, visus vidoucího oka roven nebo horší než $6/60$ (0,10) nebo koncentrické zúžení zorného pole do 45 stupňů od bodu fixace.

3. Za těžké sluchové postižení se považuje:

- a) oboustranná úplná hluchota, neschopnost slyšet zvuky a rozumět řeči ani s nejvýkonnějším sluchadlem nebo přetrvávající neschopnost slyšení po implantaci kochleární nebo kmenové neuroprotézy
- b) oboustranná praktická hluchota, ztráta sluchu při tónové audiometrii v rozsahu 70-90 dB, zbytkový sluch se ztrátou slyšení 85-90%, sluchově postižený je schopen vnímat zvuk mluvené řeči jen se sluchadlem, ale rozumí jí jen minimálně (z 10-15%), přes používání kompenzační pomůcky nebo po implantaci kochleární nebo kmenové neuroprotézy,
- c) těžká forma hluchoslepoty, kombinované těžké postižení sluchu a zraku, funkčně v rozsahu oboustranné těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta sluchu v rozsahu 56 – 69 dB, ztráta slyšení 65 – 84 % až ztráta sluchu v rozsahu oboustranné hluchoty a ztráta zraku v rozsahu těžké slabozrakosti obou očí, kterou se rozumí zraková ostrost s optimální korekcí v intervalu 3/60 (0,05) – lepší než 1/60 (0,02).

4. Zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na pořízení MoVo

- a) zdrav. postižení uvedená v bodě 1 písm. a), b), d) až i),
- b) těžká nebo hluboká mentální retardace

Zdravotní postižení vylučující poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcky podle bodu 1. až 3. (kontraindikace)

- duševní poruchy, poruchy chování a poruchy intelektu s těžkou poruchou, s narušením rozpoznávacích a ovládacích schopností, stavy závislosti na návykové látce/návykových látkách - kontraindikace neplatí pro bezbariérovou úpravu bytu,
- hluchoněmost a těžká polyvalentní alergie a alergie na zvířecí srst – kontraindikace platí jen ve vztahu k vodícímu psovi,

Děkuji za pozornost